

er vrijheid van handelen voor poorter en gast. Een beperkte vrijheid nochtans, waarbij een strenge reglementeering de burgers tegen al te scherpe concurrentie door vreemdelingen beschermde. En wanneer wij in de oudste keurboeken van Rotterdam de minutieuse marktvoorschriften lezen, zijn wij onwillekeurig geneigd te vragen: moeten wij in dezen gelimiteerden vrijhandel den oorsprong van den Rotterdam-schen wereldhandel zoeken, of bestond er reeds in de 14de en 15de eeuw een groothandel naast een kleinburgerlijke markt? Een onderzoek naar het wezen van de Rotterdamsche week- en jaarmarkten kan over deze vraag misschien van één zijde licht werpen.

Het type van een marktstad is Rotterdam nooit geweest. Het oudste Rotterdam was een dijkdorp, waar de huizen samengereid stonden binnendijs den Middeldam. Het had geen marktplein als centrum. Het oudste Rotterdam was meer haven dan markt. Het had dit gemeen met zoovele Hollandsche steden, die evenals Rotterdam zoowel in de gemeenschappelijke benaming „poort” (van portus = haven) als in haar eigennamen (ontleend aan den waterstaat) te kennen gaven, dat voor haar de waterwegen van meer belang waren dan de landwegen¹⁾.

Marktpleinen, de Grootemarkt en de Nieuwemarkt, kreeg Rotterdam eerst door dempen en breken in de 16de en 17de eeuw, toen men al meer dan twee eeuwen aan een door de stad verspreiden markthandel gewoon was.

De eerste vergunning tot het houden van jaarmarkten zou Rotterdam gekregen hebben bij het voorbarige privilege van 1299²⁾, dat Wolfert van Borselen aan de ten zijnen bate geconfiskeerde stad had bezorgd³⁾. Jan I schonk de stad bij die gelegenheid het stadrecht van Beverwijk⁴⁾, dat vergunning insloot tot het houden van twee markten 's jaars, waarvan de graaf tol hief. Enkele maanden later was het uit met de heerschappij van Wolfert van Borselen en verloor

1) Huizinga, De opkomst van Haarlem. Bijdr. voor vaderl. gesch. en oudh. 4e reeks, V blz. 25.

2) Van den Bergh, Oorkondenboek, II blz. 490.

3) Fruin, Oudheid van Rotterdam. Verspr. Geschr. V blz. 68.

4) Oorkondenboek, II blz. 481-482.